

Konstitutionsutskottets yttrande

1978/79:4 y

över motionen 1978/79:1738 om mervärdeskatten på periodiska publikationer

Till skatteutskottet

Skatteutskottet har berett konstitutionsutskottet tillfälle att yttra sig över motionen 1978/79:1738 av Rune Rydén m. fl. (m. fp) om mervärdeskatten på periodiska publikationer.

I motionen hemställs att riksdagen hos regeringen skall begära en allsidig översyn av mervärdeskattelagens regler i vad gäller beskattningen av periodiska publikationer. Enligt motionärerna bidrar den beskattade delen av periodisk press med uppskattningsvis omkring 250 milj. kr. till mervärdeskatten inom landet. Samtidigt åtnjuter dagspressen genom friheten från mervärdeskatt ett extra presstödd på omkring 300 milj. kr. om året. Motionärerna pekar också på att vissa tidskrifter – kultur- och organisationstidskrifterna – förutom att de är momsbefriade under senare år erhållit ett särskilt statligt stöd. I motionen anförts att de beskrivna förhållandena inte kan få bestå om man ställer några anspråk på rättvisa i beskattningen och vidhåller de krav på konsumtions- och konkurrensneutralitet, som gäller på mervärdeskatteområdet i övrigt. Enligt motionärerna är det alldeles uppenbart att den skattemässiga differentieringen på publikationsområdet aldrig skulle ha övervägts om det, då den infördes, gällt en skatt på 20,63 % i stället för dåvarande 4,2 %. Motionärerna framför i första hand kravet att mervärdeskatteutredningen får i uppdrag att vid sin översyn av beskattningsreglerna för särskilt undantagna publikationer behandla även tidskriftsområdet i stort.

Utskottet

Frågan om mervärdeskattelagens regler om beskattningen av tryckta skrifter har behandlats av riksdagen vid flera tillfällen under senare år. Enligt nu gällande regler är dels allmänna nyhetstidningar, dels vissa tidskrifter befriade från skatteplikt. Enligt lagen (1968:430) om mervärdeskatt undantas från skatteplikt bl. a. dels medlemsblad, dels tidskrifter "som väsentligen framstår som organ för sammanslutning med huvudsakligt syfte att verka för religiöst, nykterhetsfrämjande, politiskt, miljövårdande, idrottsligt eller försvarsfrämjande ändamål eller att företräda handikappade eller arbetshindrade medlemmar samt utländsk periodisk publikation av annat slag när prenumeration på sådan publikation förmedlas mellan prenumerant och utländsk utgivare eller när sådan publikation inkommer direkt till prenumerant".

När riksdagen år 1977 (prop. 1976/77:99, KU 1976/77:42, rskr 1976/77:260) beslöt att införa ett särskilt statligt stöd till organisationstidskrifterna avgränsades de stödberättigade tidskrifterna efter kriterier som nära anknöt till reglerna för befrielse från mervärdeskatten. I samband därmed anförde skatteutskottet i ett yttrande till konstitutionsutskottet (SkU 1976/77:4 y) att mervärdeskatteutredningen borde få i uppdrag att pröva frågan om en avveckling av undantagen från mervärdeskatt för organisationstidskrifter. Vid behandlingen av bl. a. motionen 1978/79:514 (m) under hösten 1978 (SkU 1978/79:14) återkom skatteutskottet till denna fråga och hemställde att riksdagen skulle begära att regeringen ger mervärdeskatteutredningen i uppdrag att utreda frågan. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets förslag.

Konstitutionsutskottet anförde för sin del med anledning av skatteutskottets yttrande (KU 1976/77:42 s. 29) att frågan om en översyn av mervärdeskattesystemet i denna del gällde en skatteteknisk fråga som borde övervägas i särskild ordning. Enligt utskottet var regeringen oförhindrad att låta ytterligare utreda frågeställningen.

Som utskottet sålunda redan tidigare framhållit är mervärdeskattereglerna för olika tidskrifter i första hand en fråga som bör behandlas från skatteteknisk utgångspunkt. Riksdagen har också som framhållits begärt en översyn av vissa periodiska tidskrifters befrielse från mervärdeskatt. Det bör dock enligt utskottets mening påpekas att ett slopande av mervärdeskattebefrielsen för de tidskrifter som är berättigade till stöd enligt förordningen (1977:607) om stöd till organisationstidskrifter måste följas upp med motsvarande förstärkningar av detta stöd. I annat fall urholkas de statliga stödåtgärderna på detta område på icke avsett sätt.

Motionen föranleder i övrigt inte några uttalanden av utskottet.

Stockholm den 6 mars 1979

På konstitutionsutskottets vägnar

KARL BOO

Närvarande: Karl Boo (c), Hilding Johansson (s), Holger Mossberg (s), Bertil Fiskejö (c), Torkel Lindahl (fp), Olle Svensson (s), Sven-Erik Nordin (c), Ove Karlsson (s), Lars Schött (m), Bengt Kindbom (c), Yngve Nyquist (s), Britta Hammarbacken (c), Per Unckel (m), Kerstin Nilsson (s) och Marianne Ståhlberg (s).

Avvikande mening

av Torkel Lindahl (fp), Lars Schött (m) och Per Unckel (m) vilka anförde:

Utskottet har begränsat sitt yttrande till det självklara konstaterandet att en slopad befrielse från mervärdeskatt för de tidningar som erhåller organisationstidskriftsstöd innebär att detta stöd urholkas om det inte samtidigt höjs i motsvarande utsträckning. Detta innebär enligt vår mening att utskottet undviker den viktiga principiella problemställning som tas upp i motionen.

Dagspressens befrielse från mervärdeskatt har en lång tradition. Innan mervärdeskatten infördes behandlades också tidningar och tidskrifter av olika slag enligt enahanda regler. I dag är vissa tidningar och tidskrifter befriade från moms medan andra drabbas av en mervärdeskatt på 20,63 %. Denna särbeskattning av vissa tidskrifter var tveksam redan när den infördes. Då var mervärdeskatten 4,2 %. När den nu uppgår till en femdubbel procentsats är det uppenbart att den får betydande konsekvenser för konkurrensen mellan olika publikationer.

Denna systematiska särbehandling av vissa tidskrifter, vilken förstärks då organisationstidskrifterna dessutom år 1977 fick ett särskilt statligt stöd, har i dag nått en sådan omfattning att det är väl motiverat med en översyn inte minst från tryckfrihetssynpunkt. Att konstitutionsutskottet, som har till uppgift att bereda frågor rörande tryckfrihetslagstiftningen, kan reducera detta problem till en skatteteknisk fråga är minst sagt uppseendeväckande. Stödet till organisationstidskrifterna har motiverats med omtanken om en fri och mångfaldig debatt. Vi delar utskottets i olika sammanhang framförda uppfattning att detta är ett viktigt demokratiskt värde. Men enligt vår mening är det väl så viktigt från demokratisk synpunkt att slå vakt om tryckfrihetslagstiftningens principer om lika rätt och frihet för olika grupper att utan statliga hinder publicera och sprida olika tryckta skrifter.

Den utredning som krävs i motionen 1978/79:1738 är angelägen. Som konstitutionsutskottet framhåller i sitt betänkande angående stödet till organisationstidskrifterna är det väsentligt att detta utformas så att det underlättar utgivningen av dessa utan att samtidigt försvåra för övriga tidskrifter. Den principen måste gälla även beskattningsreglerna.

